

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 2 1 2 5 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Petek, 27. avgust 2021 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 24 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Imenujte najstarejšo dobo Zemljine geološke zgodovine in orogenezo, ki je bila najintenzivnejša v kenozoiku.

Geološka doba: _____

Orogeneza: _____

(2 točki)

2. Na sliki 7 v barvni prilogi so s črkami A, B in C označena območja z različnimi vrstami kamnin. Imenujte vrsti kamnin po nastanku, ki sta označeni s črkama A in C.

A: _____

C: _____

(2 točki)

3. Imenujte prevladujoči tip reliefa, ki ga prikazuje slika 8 v barvni prilogi, in reliefno obliko, ki je na sliki 8 označena s črko A.

Tip reliefa: _____

Reliefna oblika: _____

(2 točki)

4. Pojasnite vpliv temperature na oblikovanje površja nad gozdno mejo na sliki 8 v barvni prilogi.

(2 točki)

5. Pojasnite negativni vpliv kraškega tipa reliefa na poselitev.

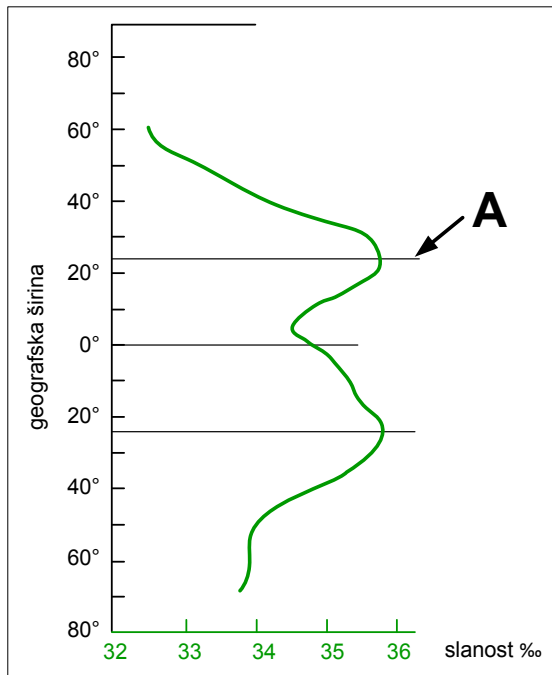

(2 točki)

7. Slika 2 prikazuje slanost svetovnih morij in oceanov glede na geografsko širino. Opišite dva vzroka za stopnjo slanosti na območjih z geografsko širino, ki so na sliki 2 označena s črko A.

Slika 2

(Prirejeno po: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/ps14/fyz_geogr/web/pages/12-1-chemicke-vlastnosti.html#salinita. Pridobljeno: 15. 2. 2019.)

1 _____

_____

2 _____

_____

(2 točki)

8. Slika 9 v barvni prilogi prikazuje del toka Rumene reke. Obkrožite del toka, ki ga prikazuje, in opišite vzrok za svojo odločitev.

DEL TOKA: spodnji tok reke   zgornji tok reke

Opis: _____

_____

(2 točki)

9. Pojasnite vpliv morskega toka, ki je na sliki 1 v nalogi 6 označen s črko C, na podnebne značilnosti jugovzhodne Afrike, če bi se gibal v nasprotni smeri.

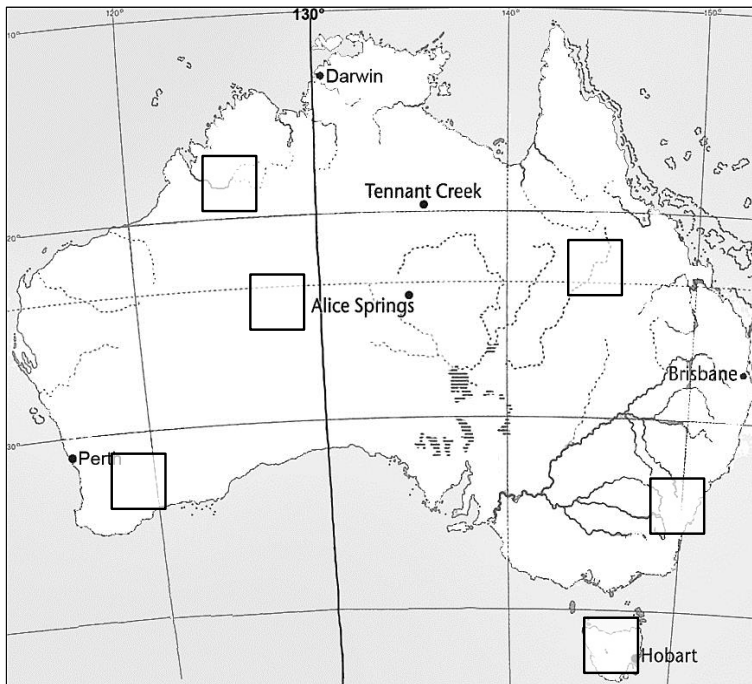

(2 točki)

10. Na sliki 3 je območje Avstralije. V dva kvadrata na sliki 3 napišite črko tiste trditve, ki najbolj opisuje hidrološke značilnosti posameznega območja.

- A Vlažno subtropsko podnebje omogoča stalno rečno mrežo, kjer se reke izlivajo v morje.
- B Največje zaloge podzemne vode so v arteškem bazenu med neprepustnima plastema kamnin.

Slika 3

(Prirejeno po: <https://www.modrijan.si/Solski-program/Solski-program/Gradiva-za-ucitelje/i-Modrijan/mozaBook>. Pridobljeno: 15. 2. 2019.)

(2 točki)

Svet 2

11. V besedilu dva pojma napačno opisujeta značilnosti selilnega poljedelstva. Obkrožite ju.

Selilno poljedelstvo velja za eno najstarejših oblik samooskrbnega poljedelstva. Kmetje za pridobivanje novih kmetijskih površin požgejo naravno rastlinstvo, kar se dogaja predvsem na območjih s tropskim polumočno podnebjem. Ko se tla po nekaj letih izčrpajo, postopek ponovijo na drugi lokaciji. Glavni pridelki so bombaž in gomoljnice (sladki krompir).

najstarejša oblika	samooskrbno poljedelstvo	naravno rastlinstvo
tropsko polumočno podnebje	bombaž	gomoljnice

(2 točki)

12. Na črto pred vsako trditev napišite številko kmetijskega območja ZDA iz legende slike 10 v barvni prilogi, ki ustreza opisu.

_____ Nastalo je zaradi velike potrebe po vsakodnevni oskrbi mest s kmetijskimi proizvodi.

_____ Kmetijsko območje, kjer prevladuje ekstenzivna živinoreja.

(2 točki)

13. Opišite dve spremembi, ki ju je doživelo kmetijsko območje, označeno v legendi slike 10 v barvni prilogi s številko 3.

1 _____

2 _____

(2 točki)

14. Pojasnite vpliv zelene revolucije na značilnosti podtalnice.

_____

_____

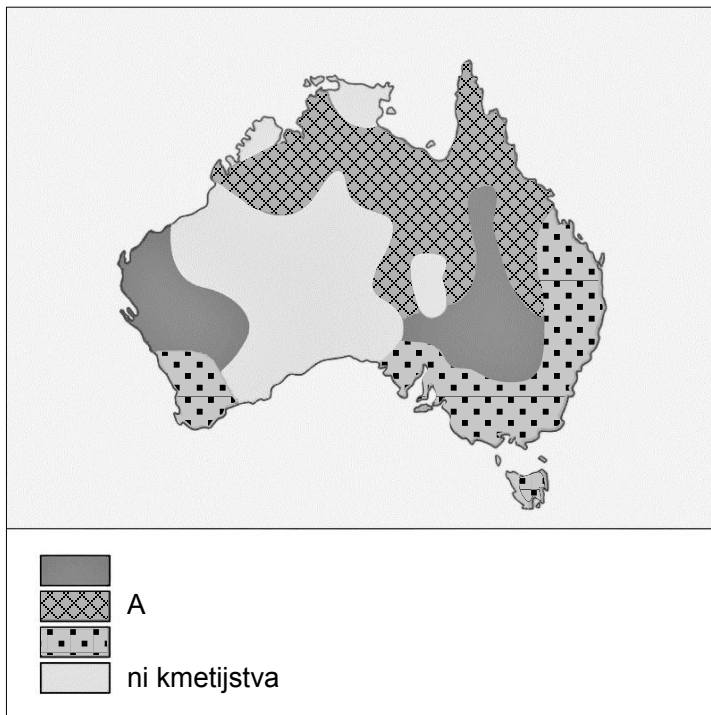
_____

(2 točki)

15. Pojasnite vpliv naravnih razmer na prevladujočo usmeritev kmetijstva na območju Avstralije, ki je v legendi slike 4 označeno s črko A.

Slika 4

(Prirejeno po: Agricultural regions in Australia. Maps. Diercke International Atlas. URL: <http://www.diercke.com/kartenansicht.xtp?artId=978-3-14-100790-9&seite=121&id=17596&kartennr=6>. Pridobljeno: 26. 3. 2019.)

(2 točki)

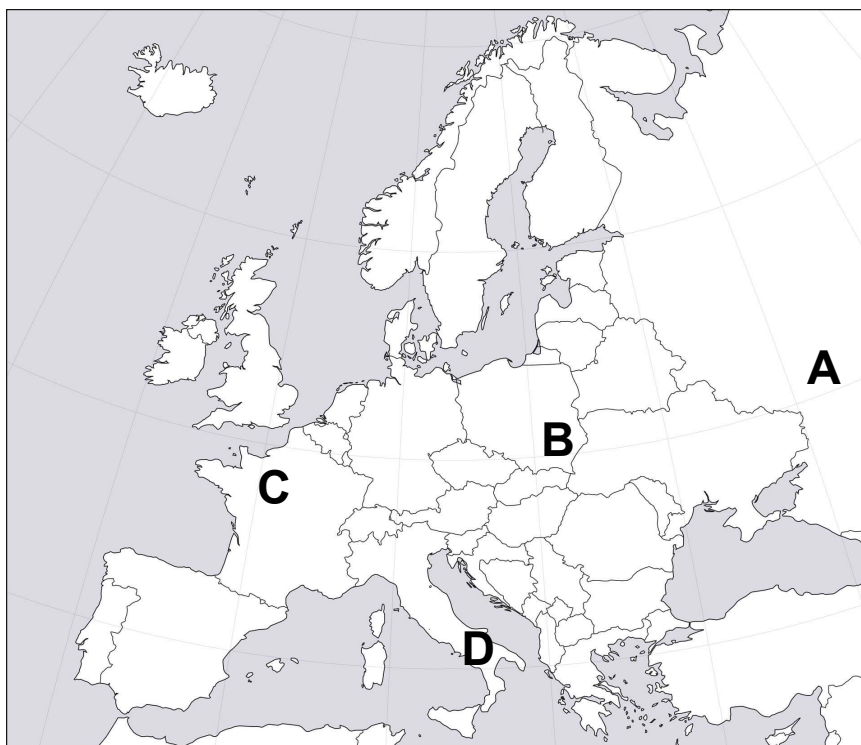
Evropa 1

16. Izbranim območjem v Evropi določite prevladujoči tip podnebja, tako da na črto pred njima napišete ustrezno številko podnebne tipa.

_____ osrednja Finska	1 oceansko podnebje
_____ jugozahod Francije	2 celinsko vlažno podnebje
	3 sredozemsko podnebje
	4 celinsko polsuho podnebje
	5 zmerno hladno podnebje

(2 točki)

17. Obkrožite podnebni dejavnik, ki je odločilno vplival na precej nižjo povprečno januarsko temperaturo območja, na sliki 5 označenega s črko A, v primerjavi z območjem, označenim s črko B. Obkrožite črko, s katero je označeno območje z najnižjo letno količino padavin.

Slika 5

(Prirejeno po: https://www.google.com/url?sa=i&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjthSjzZ3hAhXS2qQKHf32DPUQjRx6BAgBEAU&url=http%3A%2F%2Fwww.freeworldmaps.net%2FEurope%2Fblank_map.html&psig=AOvVaw3LLpZuOE2RAiF5yatbg95H&ust=1553613892207258. Pridobljeno: 25. 3. 2019.)

PODNEBNI DEJAVNIK:

geografska širina	relief	morski tokovi
odklonska (Coriolisova) sila	razporeditev kopnega in morja	

Črka območja z najnižjo letno količino padavin: A B C D

(2 točki)

18. Obkrožite črko pred pravilno trditvijo in opišite dve značilnosti tundrskega rastlinstva.

V Vzhodni Evropi si od severa (Barentsovo morje) proti jugu do Črnega morja sledijo skupine naravnega rastlinstva v tem vrstnem redu:

- A tundrsko rastlinstvo, iglasti gozd, stepsko rastlinstvo, listnati gozd.
- B iglasti gozd, tundrsko rastlinstvo, listnati gozd, stepsko rastlinstvo.
- C tundrsko rastlinstvo, stepsko rastlinstvo, iglasti gozd, listnati gozd.
- D tundrsko rastlinstvo, iglasti gozd, listnati gozd, stepsko rastlinstvo.
- E tundrsko rastlinstvo, listnati gozd, iglasti gozd, stepsko rastlinstvo.

Opis:

1 _____

2 _____

(3 točke)

19. S pomočjo vremenske karte na sliki 11 v barvni prilogi rešite nalogo.

Eno izmed glavnih mest severnoevropskih držav ima zračni tlak 1020 hPa. Imenujte ga.

_____

Pojasnite spremembo vremena na Siciliji v prihodnjih dneh.

_____

_____

_____

(3 točke)

Evropa 2

20. Imenujte jezikovno skupino, ki je v legendi na sliki 12 v barvni prilogi označena s črko A, in eno izmed držav, v kateri ta jezikovna skupina prevladuje.

A (ime jezikovne skupine): _____

Ime države: _____

(2 točki)

21. S pomočjo slike 13 v barvni prilogi, ki prikazuje selitvene tokove in begunsko krizo po letu 2015, pred trditvami napišite DA, če je pravilna, in NE, če je napačna.

_____ Največ migrantov prihaja v Evropo iz Afrike preko Sardinije.

_____ Evropska država, ki je sprejela največ migrantov, je Nemčija.

(2 točki)

22. Opišite gospodarsko in demografsko posledico današnjih migracij v državah priseljevanja.

Opis (gospodarska): _____

_____

Opis (demografska): _____

_____

(2 točki)

23. Slika 14 v barvni prilogi prikazuje delež prebivalstva z ruskim maternim jezikom v Ukrajini po popisu leta 2001. Imenujte proces, ki je povzročil jezikovno delitev Ukrajine in je bil značilen za obdobje po II. svetovni vojni v Vzhodni Evropi. Opišite politično posledico, ki izhaja iz nesoglasij med različnima jezikovno-narodnostnima skupinama v državi.

Ime procesa: _____

Opis: _____

_____

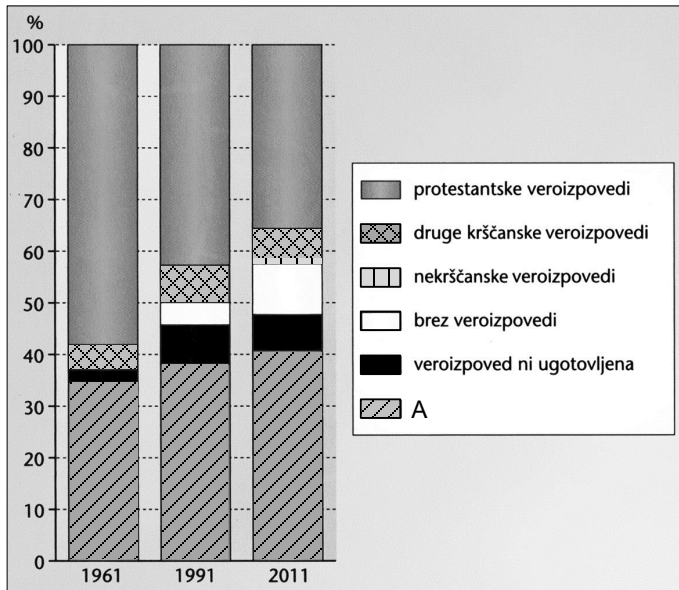
(2 točki)

M 2 1 2 5 0 1 1 1 1 3

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

24. S pomočjo slike 6, ki prikazuje deleže posameznih veroizpovedi na Severnem Irskem v letih 1961, 1991 in 2011, napišite veroizpoved, ki je v legendi označena s črko A. Opišite politične težnje pripadnikov te veroizpovedi na Severnem Irskem.

Slika 6

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2015: Evropa, geografija za 2 in 3. letnik gimnazij, str. 116. Modrijan. Ljubljana)

Veroizpoved: _____

Opis: _____

(2 točki)

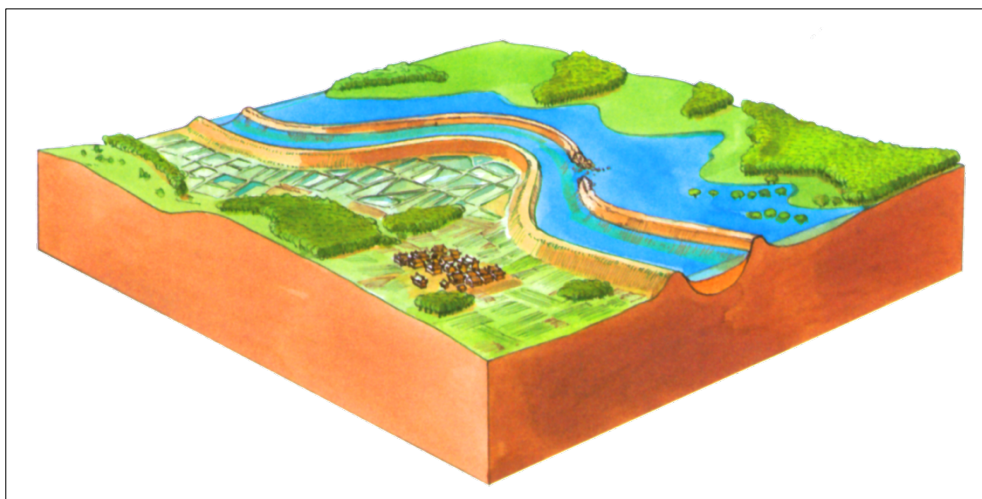
M 2 1 2 5 0 1 1 1 1 5

Prazna stran

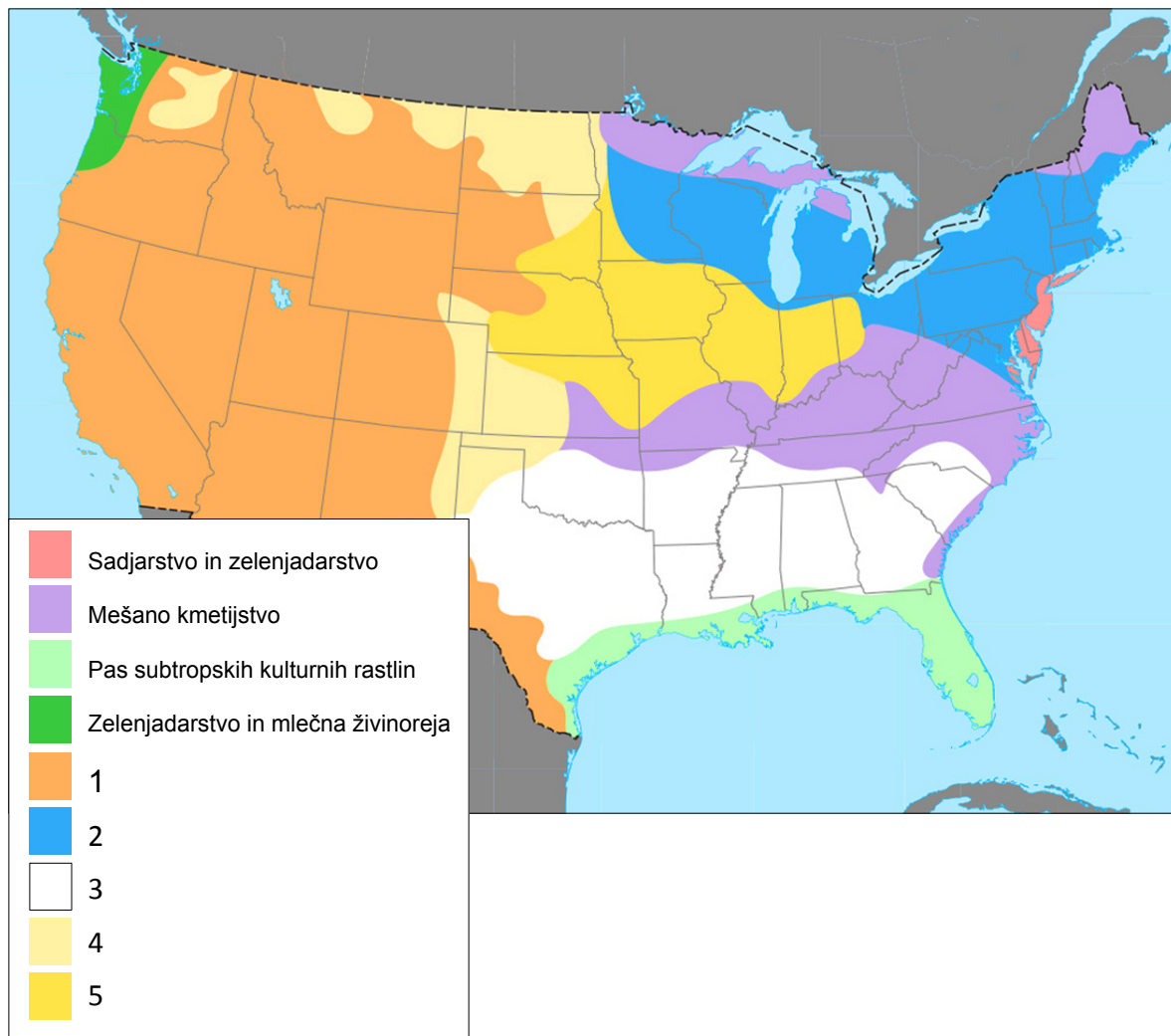

Slika 9

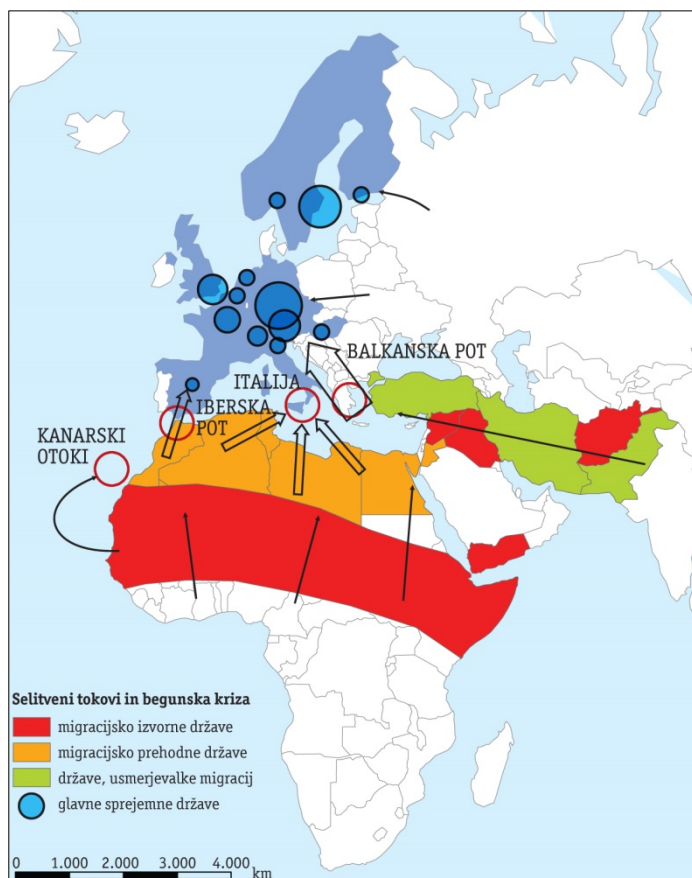
(Prirejeno po: Petek, M., in drugi, 2018: Učbenik za geografijo v 2. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 14. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 10

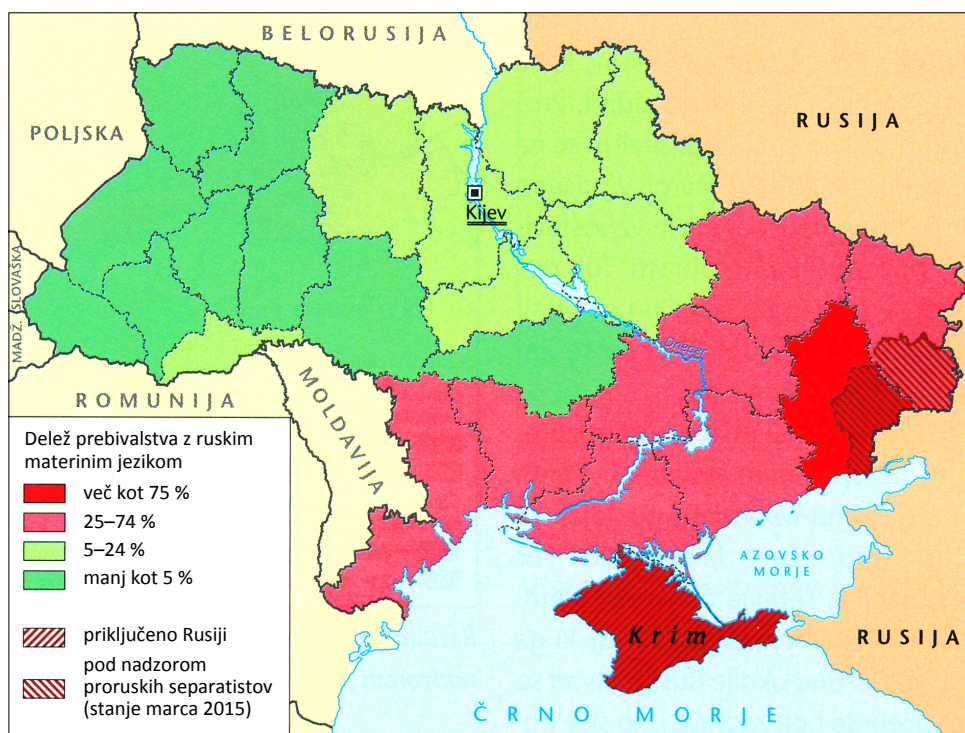
(Prirejeno po: Kralj Serša, M., in drugi, 2015: Geografija 1. i-učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. URL: eucbeniki.sio.si/geo1/2518/index1.html. Pridobljeno: 26. 3. 2019.)

Slika 13: Selitveni tokovi in begunska kriza

(Vir: Zupančič, J., 2017: Geografski obzornik, leto 2017, letnik 64, številka 1, str. 11. Zveza geografov Slovenije. Ljubljana)

Slika 14

(Vir: Senegačnik, J., 2015: Evropa, geografija za 2 in 3. letnik gimnazij, str. 57. Modrijan. Ljubljana)